

Välkomna till HHIF:s 75 års jubileum

Söndag 9 juli 2023 i Harö skola

Klockan 12.00 (efter årsstämman)

Efter HHIF:s årsstämma (kl 10.00), firar vi HHIF:s 75 årsjubileum. Stanna gärna och fira med oss. Föreningen bjuder på lite bubbel och tilltugg.

Thomas Wängsö i Byviken på Harö

Vi sitter i Thomas vardagsrum, i det som i skärgården kallas salen. Därifrån ser man byn och närmaste byggnaderna i Östergården. Under vinterhalvåret kan det gå flera dagar utan att han ser en enda människa i byn. Det passar mig att bo här, säger han. Under den lugna delen av året, exempelvis en vintermorgon, kan han stå med kikaren på övervåningen och spana efter havsörn eller räv. Under sommarmånaderna skulle nog inte grannarna uppskatta hans kikande på morgonkvisten.

Hur hamnade Thomas och hans familj på Harö? Sommaren 1928 började hans morfar hyra en våning hos Östtermans i gula huset. Då hade morfaderns bror redan hyrt Skathuset året innan. Som många andra stockholmare på den tiden sökte sig medelklassfamiljer till skärgården för avkoppling och rekreation. Thomas berättar att ett sätt att hitta ställen att hyra i skärgården var att prata med däckspersonalen på båtarna som låg vid Skeppsbron i Stockholm. De kunde vidarebefordra information om var det fanns skärgårdsbor som ville hyra ut sitt hus under sommarhalvåret. Resten är historia, huset vi sitter i en solig men kylig dag tidigt i maj 2023 har Thomas familj bott i sedan 1930-talet. Sedan 1975 äger familjen Wängsö huset sedan Thomas mamma Ulla blev tillfrågad av Gerda Lindström om hon inte ville köpa huset de hade hyrt i så många år. Det blev affär och sen dess har många i familjen Wängsö vuxit upp i Harö by under somrarna.

Thomas minns hur hans pappa och morfar på 50- och 60-talet jobbade i stan hela veckorna och kom ut på lördagseftermiddagen med Göte Lindström som hämtade dem och andra i Stavnäs. Götes båt hette Spättan och på turen över fjärdarna passade stadsborna på att spela kort och ta en öl. Om killepartiet inte var klart då Spättan närmade sig Bergklovshålet tog Göte en extra sväng runt Kargrundet. På bryggorna i byn stod då fruar och barn som väntade och lyssnade efter det välkända motorljudet. Thomas minns också starkt postombudet Eric Andersson som skötte posten i byn. Telefonväxeln, som tidigare varit inrymd i Skatstugan, upphörde redan 1950 men Agda Svensson som hade skött växeln bodde kvar och hade alltid söta karameller på sin skänk.

Jag är förstås nyfiken på varför Thomas har skrivit två böcker om Harö och Thomas berättar att han alltid har varit historieintresserad. Den som vill veta mer om Harö historia ska naturligtvis läsa Thomas böcker men jag är

också nyfiken på om det finns mer att berätta än det som man kan läsa hittills. Det mesta är nog berättat men det är klart att man aldrig vet om det blir någon mer bok framöver, säger Thomas.

I båda böckerna går det att läsa om det hårda liv som människorna levde i skärgården fram till 1940-talet. Eftersom Thomas, när han skrev sina böcker, bodde i samma miljö som de människor han skrev om tyckte han ibland att han kunde se dem framför sig i den tomma byn. Hur de hundra år tidigare arbetade på åkrarna, rensade sina skötar och styrde sina båtar över viken. Men i den fantasin måste man också inkludera dåligt isolerade hus, frånvaron av flecekläder, elektricitet och rinnande vatten. Kyligt, mörkt och trångt under större delen av året. Arbetet var hårt alla årstider, på sommaren plockade man jordgubbar, skördade och fiskade. Övriga årstider tog jordbruk, fiske och jakt mest tid. Ett bra jordgubbsår kunde en familj plocka upp till 1 200 liter jord-

gubbar på en dag och vissa år gick strömmingen till och då blev det extra mycket arbete, och i bästa fall en bra förtjänst. Skärgårdsgubbarna var i mångt och mycket händiga män som klarade av de skiftande arbetsuppgifterna som fanns på öarna i skärgården. Men kvinnorna har det varit svårt att få syn på under faktasamlandet, berättar Thomas, trots att kvinnans styrka var lika nödvändiga för en skärgårdsfamiljs framgång.

Thomas har sett hur livet i byn har förändrats under hans livstid. Han har minnen från sin egen uppväxt och han har sett sina barn och sina barnbarn leka på samma gräsplättar och dyka från samma klippor som han själv. Han minns när det var mer levande på Harö och omkringliggande öar. Fram till 1980-talet hölls det djur på Harö Storö, kor och kalvar och hästar fanns det ännu längre. En åsna kunde ses ströva fritt på ön ända fram till 2012. Dock var det länge sedan det var lika gott om fritt strövande djur på Harö och Storö som i dag men då tänker vi förstås på mufflon och dovhjort.

Ja, tiderna förändras och därmed hur människor bor och

lever på Harö. De fritidsboende dominerar och de permanentboende som inte är pensionärer lever oftast på att serva de fritidsboende. Jordgubbseran är för länge sedan slut och likaså tillgången på strömming i havet. Ett påtagligt exempel på förändring är de nya typer av hus som byggts på platser där en skärgårdsbo aldrig skulle placera sitt hus.

Vi pratar lite om framtiden men hur den ser ut vet ingen av oss. Hur det ser ut när Harö-Hasselö intresseförening firar 150 år står skrivet i stjärnorna.

Thomas plats på jorden är Harö. Här finns inga vägar och det är han tacksam för. Han jämför med Möja och Runmarö där det tidigt anlades vägar. Hade vi fått vägar även på Harö hade troligtvis öns inre delar exploaterats. Nu kan man ströva en hel höstdag i skogen utan att stöta på vare sig människor, flakmoppar eller bilar. Det är Thomas nöjd med - och havet, lugnet och skogen. Bättre kan det inte bli och jag kan inte annat än att hålla med honom. *Text Annika Nylén, foto Agneta Larsson*

ANNONS

Jo, det finns ännu några Haröböcker kvar!

Köp ett eget exemplar eller extra exemplar.....
till barn och barnbarn
som presenter till skärgårdsvänner
att ha som tröst i stan när längtan ut blir stor

Reviderad uppl 2022 Nyutkommen 2022
 450 kronor styck (550 om boken ska skickas)
 Beställ: thomas.wangso@telia.com eller 0706686722

Arbetsdag på Romvretaängen

Den 15 april var det arbetsdag på Romvreta-ängen. Gammalt sly rensades bort och även ett antal träd togs ner. Målet var att hindra igenväxning och att upprätthålla den äng som historiskt finns där. Det blev en trevlig dag med även några kulinariska inslag. Romvreta-ängen ligger på södra delen av fastigheten Harö 2:12 och är belägen mitt på Harö mellan Hemträsket och Gammeltosträsk (se kartbild).

Vad gäller 2:12 har den tidigare ställföreträdaren Lars-Arne Pihl avgått och förra våren valdes Helené Werner till ny ställföreträdare. Tillsammans med Dan Broström och Erik Bjurfors bildar de styrgrupp.

Fenderbalken på Harö brygga återställd

Harö bryggas skadade fenderbalk och bryggdäck åtgärdades 2022-11-03 efter skadan som upptäcktes i slutet av augusti.

Kostnad 33 500 kr.

Harö-Hasselö Intresseförening fyller 75 år

Harö-Hasselö Intresseförening fyller 75 år! Minsann en värdig ålder och med en ståndaktig och engagerad medlemskår har åren susat förbi medan bryggor, trafik och övriga intressen tagits väl omhand. Idag har föreningen 473 medlemmar men när Föreningen Hasselö Ångbåtsbrygga bildades 1948 bestod den av 23 personer vilka erlade 10 kr vardera i medlemsavgift för de tre första åren. Nyttillträdande medlemmar betalade sedermera 3 kr per år och person fram till att avgiften höjdes 1953 till 5 kr. Därefter råder en lucka i bevarade räkenskaper fram till 1961 då avgiften blivit hela 10 kr.

Underlagen från de första åren är sparsamma men från 1960 och framåt finns de flesta årsredovisningarna med verksamhetsrapporter sparade och inför 50 årsjubileet, nu alltså för 25 år sedan, skrev Lasse Östlund en krönika här i Harö-Nytt med berättelser om den tidiga föreningen. Mycket av föreningens uppgifter har ju handlat om bryggorna och med hjälp av generösa bidrag från medlemmarna samt stöd från staten kunde man under några år på 70-talet låta uppföra ångbåtsbryggorna och bryggghuset på Harö och i Hagede samt i början på 80 talet bygga en ny brygga på Hasselö. Konstruktionen av de två första genomfördes av de lokala herrarna Göran Gentius och Göte Lindström. Uppförandet av Hasselö brygga gjordes av Stockholms Hamn som också bidrog med ett kritiskt lån då statsbidragen dröjde. Ett antal reparationer har genom åren också fått utföras bl.a. på grund av att bryggorna blivit påkörda av Waxholmsbåtarna, dock ingen gång värre än den i december 1973 som föranledde den påskyndade nybyggnaden av Hagede brygga. För intresse så kostade det ca 73,000kr att bygga Harö brygga, 121,000kr att bygga Hagede brygga och drygt 320,000kr att bygga Hasselö som antligen färdigställdes 1985. Vi står idag inför stora behov av renovering av bryggorna och föreningen ägnar stor möda till att säkerställa finansiering även nu med hjälp av befintlig brygg-fond men också genom hjälp från stat och kommun.

Samma år, 1985, antogs även de ännu i dag gällande stadgarna (med två mindre justeringar 1992 och 2015). Dessa stipulerar bl.a. att föreningen har till syfte att:

- Tillvarata medlemmarnas intressen inom Harö-, Hasselö-, och Storö-regionen
- Förvalta Hagede, Harö, och Hasselö bryggor med tillhörande anläggningar
- Förvalta farlederna Båtkroken och Sorgström med tillhörande anläggningar
- Verka för goda tillfartsvägar till föreningens bryggor
- Verka för goda kommunikationer med allmänna färdmedel till och från regionen
- Verka för god brand- och olycksfallsberedskap inom regionen
- Stödja fria aktiviteter såsom ungdomsverksamhet
- Värna om en god miljö inom regionen

Sedan 1997 utger föreningen också medlemstidningen Harö-Nytt två gånger om året. Samtliga nummer finns att läsa på hemsidan.

Utöver bryggorna så har en nära bevakning av skärgårdstrafiken hållits under åren och otaliga är breven som skrivits för att säkerställa goda förbindelser. Föreningen har också stöttat flertalet lokala initiativ liksom tagit egna för att förbättra stigar och vägar från bryggorna. Under en tid på 70- och 80- talet genomfördes en del ungdomsaktiviteter i form av segling. Detta är dock inget som syns till på länge. I stället har en del fokus fått ges till miljöbevarande aktiviteter med anledning av den inplanterade faunan och dess stora påverkan på öarna. I smått och stort bevakar föreningen förändringar i vår närliggande omvärld och gör sitt yttersta för att tillvarata inte bara medlemmarnas intressen utan alla som på ett eller annat vis får glädjen av att besöka våra öar.

Idag har vi en stor medlemskår men tipsa gärna grannar som eventuellt inte är med. Alla är varmt välkomna på 75-års firande med oss efter årsmötet. Samma dag som alltid, den andra söndagen i juli!

Text Axel Östlund

ANNONS

Hus/tomt köpes

Erik och Malin söker enkelt hus eller tomt på Harö med omnejd.

Nås på 0736-40 25 18 eller erik.hedvall@gmail.com.

Mvh, Erik Hedvall - 0736 40 25 18

ANNONS

HagedeKajak

Uthyrning dag eller dygn
-Kajaker
-Campingutrustning

Ring, maila eller boka på vår hemsida

Axel Östlund 0709184239
Agneta Frick 0707764164
hagedekajak@gmail.com
hagedekajak.wixsite.com/minsida

Rapport från styrelsen

Styrelsens arbete under det gångna året har framförallt varit inriktat på att gå vidare med planen att hantera de skador på Harö brygga som noterades vid en extern inspektion våren 2020. Föregående 2 år har det inte funnits några pengar avsatta från kommun eller region men inför 2023 så har regionen öppnat upp för bidragsansökningar och vi har därför gått vidare med att hämta in underlag och priser från entreprenörer. Föreningen har även låtit inhämta ytterligare ett utlåtande och åtgärdsförslag för Harö brygga.

Föreningen har deltagit i möten med Skärgårdsrådet & Trafikantföreningen.

Första lördagen i maj 2023 genomfördes en viltinventering på Harö Storö som landade på 65 dovvilt vilket ligger på samma nivå som för 2019. Ett stort tack till alla er 14 vilträknare som satte av en lördagskväll för att genomföra inventeringen. Några få tappra vilträknare ställde även upp för en inventering på Harö men för få för att kunna jämföra observationerna med tidigare år.

Föreningens ekonomi är fortsatt god och medlemsantalet ligger kvar på en stabil nivå.

Utgifterna för underhåll och reparationer har varit något högre än normalt pga reparationen av Harö bryggas främre fenderbalk som skadades i slutet av förra sommaren. Bryggfonden, uppgår till 681.184 kronor.

En trevlig sommar till er alla önskar vi i styrelsen!

Annika, Axel, Emma, Ingela, Lena, Love, Pär och Staffan

Kallelse till årsmöte

Härmed kallas alla medlemmar i Harö-Hasselö Intresseförening till vårt 75:e årsmöte i Harö skola söndagen den 9 juli kl. 10.00. Vi bjuder på förmiddagsfika från 9:45

Alla är dessutom välkomna till 75-årsminglet efter mötet.

Gaffel och Spri

Föreningen Gaffel och Spri arrangerar seglingar med allmogebåtar:

Harö runt: 8 juli

Vettenrundan: 19 augusti

För mer information se facebook-sidan [Gaffel och Spri - bryggsnack](#)

Valberedning HHIF styrelse

Valberedningen vill som vanligt ha tips om personer som är intresserade och lämpliga att berika föreningen. Kontakta:

Göran Östlund 070-3376663

Thomas Wängsö 070-668 67 22

Mats Hagebring 070-256 94 71

Kort om föreningen

Harö-Hasselö Intresseförening äger och förvaltar Harö, Hagede och Hasselö bryggor med tillhörande vänthus och installationer.

Föreningens syfte är vidare att verka för goda kommunikationer med allmänna färdmedel och för god brand och olycksfallsberedskap samt att värna om en god miljö.

Föreningen ger ut Harö-Nytt två gånger per år.

HHIF Plusgiro 40 09 83-3 Bankgiro 375-9701

Föreningens hemsida www.hhif.se

Kalendarium

Vad	Var	När
Årsmöte	Harö skola	9/7 10:00-12:00
Grovsopor	Hagede	22/7 10:00-12:00
Grovsopor	Harö	22/7 12:30-14:30
Grovsopor	Hasselö	23/7 13:15-14:15

Harö-Hasselö Intresseförening

STYRELSE 2022—2023

ORDFÖRANDE WEBBANSVARIG MEDLEMSREGISTER Pär Dehlin, Storö Mobil: 070-827 27 05	BRYGGANSVARIGA HASSELÖ Staffan Westbeck, Hasselö Mobil: 070-399 65 72	ADMINISTRATÖR HARÖ-NYTT Axel Östlund, Storö Mobil: 070-423 94 51
KASSÖR Ingela Granberg, Harö Mobil: 070-783 76 74	HARÖ Love Linnér, Gummerholmen Mobil: 073-1445995	KOMMUNIKATIONSANSVARIG Pär Dehlin, Storö Mobil: 070-827 27 05
SEKRETERARE Lena Svensson Peterson, Storö Mobil: 073-4178937	HAGEDE Annika Nylén, Lisslö Mobil: 073-1445995	REVISORER Sven-Olof Holmgren, Åverkesö Mobil: 073-936 18 26
MEDLEMSANSVARIG Emma Holmberg, Storö Mobil: 070-2556266		Åsa Ekman, Storö Mobil: 070-636 72 85
		SUPPLEANT Mica Wänseth, Storö

HARÖ-NYTT Distribueras till samtliga medlemmar i Harö-Hasselö Intresseförening.